

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

İKTİSAT FAKÜLTESİ

MALÎ BÜLTENİ

**BÜTÇE
GELİŞMELERİ**

**MEVZUATTAKİ
GELİŞMELER**

**YARGI
KARARLARI**

**KİTAP
TANITIMI**

Merkezi Yönetim Bütçe Gelişmeleri

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan verilere göre 2017 yılı Ekim ayında 3 milyar 300 milyon TL açık veren bütçe; 2018 yılı Ekim ayında 5 milyar 800 milyon TL açık vermiştir.

2017 yılı Ekim ayında 197 milyon TL faiz dışı fazla verilmişken; 2018 yılı Ekim ayında 2 milyar 500 milyon TL faiz dışı fazla değerine ulaşılmıştır.

Bütçe Gelirleri'nin seyrine bakıldığında:

Bütçe Gelirleri, 2018 yılı Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 17,6 oranında artarak 62,1 milyar TL seviyesine ulaşmıştır.

Bütçe Giderleri'nin seyrine bakıldığında ise:

Bütçe Giderleri, 2018 yılı Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 20,2 oranında artış göstererek; 67,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde bütçe giderlerindeki yüzdesel artışın, bütçe gelirlerindeki artışı geride bıraktığı görülmektedir.

2018 Ekim ayında vergi gelirleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,5 oranında artarak 48,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Faiz dışı bütçe giderleri ise bu dönemde yüzde 20,3 oranında artarak 63,3 milyar TL seviyesine ulaşmıştır¹.

Tablo 1. 2017 Ekim - 2018 Ekim Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

	Bütçe Giderleri	Faiz Hariç Giderler	Faiz Giderleri	Bütçe Gelirleri	Vergi Gelirleri	Bütçe Dengesi	Faiz Dışı Denge
2017 Ekim	56.182	52.637	3.545	52.834	45.559	-3.348	197
2018 Ekim	67.526	63.300	4.226	62.142	48.504	-5.384	-1.158

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu, 2018 Ekim, s.2.

¹ Maliye Bakanlığı, Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu, 2018 Ekim, s.1.

Tablodan da görüleceği üzere, **2018 yılı Ekim** ayında, önceki dönemlerde olduğu gibi, bütçe gider ve gelir kalemlerindeki hızlı artış sürmektedir. Belirtmek gerekir ki tabloda yer alan veriler Hazine ve Maliye Bakanlığınca ilân edilen nominal değerli verilerdir. Nitekim çift hanedeki seyrini sürdürerek **yüzde 21,62** seviyesine ulaşan enflasyon oranı göz önünde tutulduğunda; vergi gelirleri başta olmak üzere, bütçe gelirlerindeki artışın reel etkisinin daha az olduğu anlaşılabacaktır.

Nominal veriler üzerinden yorumlandığında, vergi gelirleri ile bütçe gelirlerinde meydana gelen artışın olumlu olmasına karşılık; bütçe giderlerindeki artışın, faiz dışı fazlının daralmasına neden olduğu söylenebilir.

Yine bu dönemde faiz giderleri ile özellikle de faiz dışı giderlerin de arttığı gözlenmektedir. Bütçe dengesi, gerek önceki yılın aynı dönemine gerekse yılın ilk on ayı bazında kıyaslandığında olumsuz seyretmektedir. Geçen yılın **Ocak-Ekim** döneminde **34 milyar 961 milyon TL** olan bütçe açığı bu yılın aynı döneminde yaklaşık **1,8 kat** artarak **62 milyar 110 milyon TL**'ye ulaşmıştır. Bu anlamda bakıldığında, bütçe disiplininin uzaklaştığı gözlenmektedir. Cari transferler, faiz giderleri ve hazine yardımlarındaki artış, bu dönemde bütçe açığını beslemiştir. Bu durum son dönemde artan risklerle birlikte Türkiye Ekonomisi gibi kırılgan bir ekonomide risk algısını artırmaktadır. Ekonomik istikrarın sürdürülmesi bağlamında bütçe disiplininin taviz verilmemesi oldukça önemlidir.

Tablo 2. 2017 Ekim-2018 Ekim Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

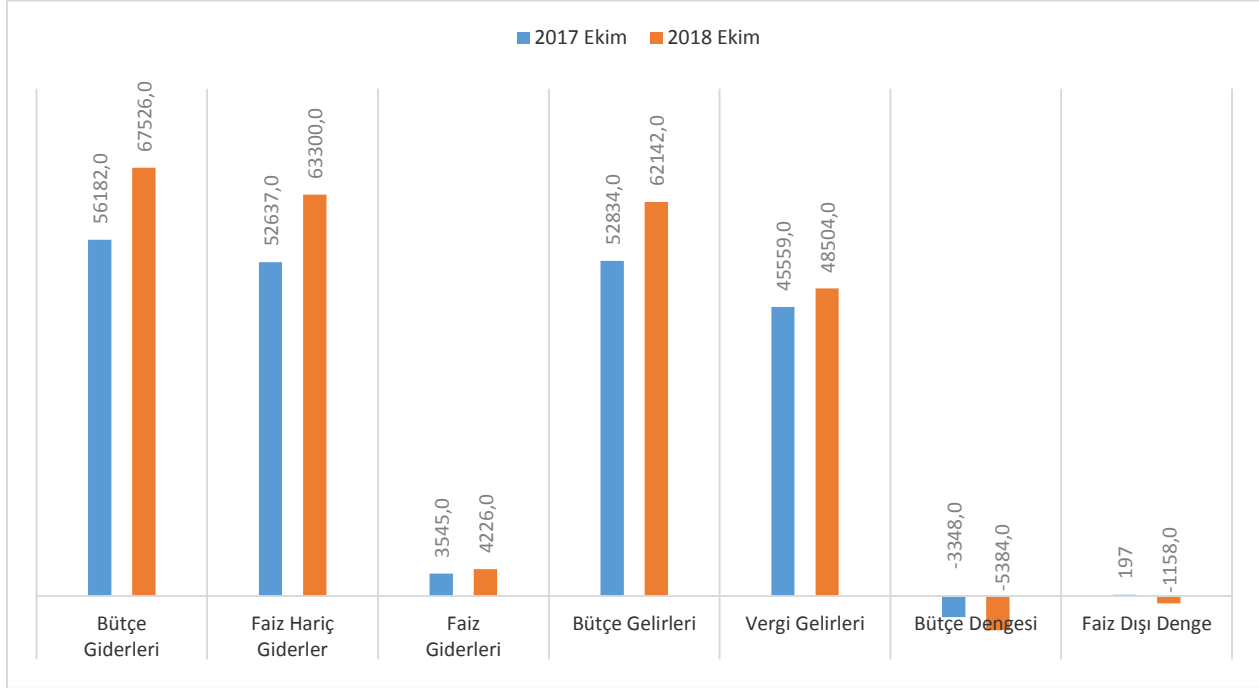
Milyon TL	2017			2018			Değişim Oranı (%)
	Yıllık Gerç.	Ekim		Bütçe	Ekim		Ekim
		Gerç.	%		Gerç.	%	
Bütçe Giderleri	678.269	56.182	8,3	762.753	67.526	8,9	20,2
Faiz Hariç Giderler	621.557	52.637	8,5	691.053	63.300	9,2	20,3
Faiz Giderleri	56.712	3.545	6,3	71.700	4.226	5,9	19,2
Bütçe Gelirleri	630.490	52.834	8,4	696.829	62.142	8,9	17,6
Vergi Gelirleri	536.617	45.559	8,5	599.425	48.504	8,1	6,5
Bütçe Dengesi	-47.779	-3.348	7,0	-65.924	-5.384	8,2	-60,8
Faiz Dışı Denge	8.932	197	2,2	5.776	-1.158	-20,1	-687,9

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu, 2018 Ekim, s.2.

Vergi türleri itibarıyla **2018 yılı Ekim** ayı gerçekleşmeleri incelendiğinde ise, geçen yılın aynı dönemine göre; banka ve sigorta muameleleri vergisinin **yüzde 61,6**, kurumlar vergisinin yüzde

142,2, harçların yüzde 25,9, damga vergisinin yüzde 5,8, gelir vergisinin yüzde 23,7, ithalde alınan katma değer vergisinin yüzde 14,5, diğer vergiler tahsilatının yüzde 26,8 oranında arttığı görülmektedir. Bu dönemde özel tüketim vergisi tahsilatı ise yüzde 30,2 oranında azalmıştır².

Grafik 1. 2017 Ekim - 2018 Ekim Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Özetle, bütçe dengelerinin 2018 yılı ilk on ayı boyunca olumlu bir seyir izleyemediğini görmekteyiz. Bu durumun ardında yatan temel neden kamu harcamalarındaki artıştır. Vergi gelirlerinin olumlu seyrine karşılık kamu harcamalarındaki artış bütçe üzerinde bozulmaya yol açmaktadır. Bununla beraber Eylül ve Ekim aylarında vergi dışı gelirlerde ciddi artışlar yaşanmıştır. “Bedelli Askerlik” ve “İmar Affı”ndan sağlanan kaynaklar bütçe finansmanında bu yıl önemli katkı sağlamıştır; ancak bu gelirlerin sürekli olmayan geçici gelir kalemleri olduğu unutulmamalıdır. Önümüzdeki dönemde ekonomik aktivitede beklenen yavaşlama ile vergi indirimlerinin olası vergi gelirlerini azaltıcı etkisinin, bütçe performansı üzerinde olumsuz bir sonuç doğurması muhtemeldir. Yılın son iki ayında kamu harcamalarındaki artış kontrol altına alınamazsa bütçe istikrarından daha da uzaklaşılması söz konusu olabilecektir.

² Maliye Bakanlığı, Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu, 2018 Ekim, s.4.

Mevzuattaki Gelişmeler

Yayımlanan Mevzuat:

- Yeni Kurulan Bazı İdarelerin Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na Ekli Cetvellere Eklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 11.10.2018 tarih ve 30562 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

- 30/11/2018 tarih ve mükerrer 30611 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 405 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile; 7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanununun 10 uncu maddesinin onüçüncü fıkrasının (a), (b), (c) ve (e) bentlerinde yer alan süreler, bitim tarihlerinden itibaren 6 ay uzatılmıştır.

Hazırlanan Mevzuat:

- 30.11.2018 tarih ve 2/169 Esas sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, ekonomik ve mali alanı ilgilendiren birçok değişiklik içermekte olup; TBMM alt komisyonunda görüşülmektedir.

Yargı Kararları

- Danıştay Vergi Dava Daireleri | E.2016/11923 | K.2016/5476

*Mükelleflerin işin gerektiği işlemlerle kısmen veya tamamen kendilerinin uğraşmasının veya işin sevk idaresinin kendilerinde bulunmasının ve sigortalı işçi çalışmalarının kendi işinde bilfiil çalışma ve bulunma şartını bozmayacağı, iki ayrı iş yerinin bulunmasının basit usule tabi olmanın şartlarına aykırılık teşkil etmediği hakkında.

- Danıştay 3. Daire | E.2016/13139 | K.2016/8464

* Tarhiyatın dayanağı vergi inceleme raporunun ihbarname ekinde tebliğ edilmemesinin, dava açma süresinin işlemlerini başlatmayan bir neden oluşturacağı hakkında.

Kitap Tanıtımı

<p>Serhat PİŞKİN</p> <p>TÜRK VERGİ HUKUKUNDA RE'SEN VERGİ TARHI</p> <p>sergin</p> <p>YETKİN</p>	<p>Türk Vergi Hukukunda Re'sen Vergi Tarhi – Serhat Pişkin – Yetkin Yayınları 2018</p> <p>Üç bölümden oluşan çalışmanın Verginin Tarhi ve Tarh Yöntemleri başlıklı birinci bölümünde, vergi tarhinin tanımı ve matrahın belirlenme yöntemleri açıklanmıştır. Re'sen Tarh İşlemini Gerektiren Durumlar başlıklı ikinci bölümünde ise, matrahın re'sen tarh yöntemiyle tespit edilmesini gerektiren nedenler ve hangi hallerde bu sebeplerin meydana gelebileceği üzerinde, Danıştay İçtihadı ışığında açıklamalar bulunmaktadır. Çalışmanın Matrahın Re'sen Takdiri İşlemi ve Re'sen Vergi Tarhi İşleminde Zamanaşımı başlıklı üçüncü bölümünde ise yine Danıştay İçtihadı ışığında açıklamalarda bulunulmuş ve matrahın takdirine ilişkin kararların/ işlemlerin hukukî niteliği üzerinde durulmuştur. Çalışma, re'sen vergi tarhi işleminin düzenlenme amacı, sebepleri ve işlemin tesisindeki işlem(ler) ve aşamalar ile ilgili olarak genel bir değerlendirmenin yapıldığı Sonuç kısmı ile tamamlanmıştır.</p>
<p>Mustafa KARATAŞ</p> <p>YEREL YÖNETİMLERDE MALİ ÖZERKLİĞİN GELİR VE VERGİLENDİRME BOYUTU</p> <p>YETKİN</p>	<p>Yerel Yönetimlerde Mali Özerkliğin Gelir ve Vergileendirme Boyutu – Mustafa Karataş – Yetkin Yayınları 2018</p> <p>Çalışmada yerel yönetimlerde mali özerklik konusu gelir ve vergileendirme boyutu ile ele alınmıştır.</p>

Yasal Uyarı

Bu bültende yer alan bilgiler güvenilir olduğuna inanılan ve kamuya açık olan kaynaklardan derlenmiştir. Bülten sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamaktadır. Bülten, bülteni hazırlayan akademisyenlerin kişisel görüşleri ve değerlendirmelerini içerebilir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgi ve değerlendirmelerin kesin doğruluğu ya da değişmezliği ile ilgili bir garanti vermemektedir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgiler üzerinde, herhangi bir bildirimde bulunmaksızın, değişiklik yapma hakkını saklı tutar. Bu bültende yer alan bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaysız oluşabilecek zararlardan Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi hiçbir şekilde sorumlu değildir.

Bu bültende yer alan bilgilere kişisel kullanımlar için izin verilmiştir, bunun dışında ticari ya da kamusal olsun herhangi bir kullanımda Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin izni olmadan kısmen ya da tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayımlanamaz. Tüm hakları saklıdır.